

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES
Llibreter

Per conèixer la història de veritat

FRANCESC CANOSA FARRAN
Sixena: la croada de la memòria
Editorial Fonoll, 2018, 271 pàg.

He gaudit d'aquest llibre en la seva tercera edició, fet que cal remarcar, perquè la primera edició és d'aquest any, i això no és freqüent en llibres que estan entre els d'història, política i un bon pessic d'humor, almenys en les seves formes.

En la definició del llibre que trobareu a la contraportada ja ens avisa que aquest no és un volum sobre la guerra de l'art i que cal superar el conflicte entre Catalunya i Aragó per les 97 peces artístiques que tant pàgines i pantalles han omplert darrerament. La cosa va més enllà.

El relat, ben documentat, va a fons i, tal com diu el títol, és una autèntica croada a favor de la memòria que ens han volgut canviar amb nocturnitat o encara pitjor, amb enganys i força mala fe.

L'autor enfoca bé el tema i ens fa veure de quina manera tan miserable ens volen fer passar per quasi lladres els qui van salvar i restaurar aquestes peces. Tot un muntatge per distreure l'atenció del nucli en què es demostra que Sixena és la prova, o una altra demostració, de com s'han fet, de malament, o amb mala intenció, les accions reivindicatives d'unes obres d'art, quan el que hi ha és una lluita entre el record i l'oblit d'aquest monestir-frontissa, entre Catalunya i Aragó, on les lluites de reis, prínceps, comtes, fins a papes i tot un món de personatges i d'interessos van destrossar els futurs normals dels pobles afectats. Aquí és on rau la història de veritat.

L'obra escrita amb una habilitat literària exquisida, té, pel meu gust, un excés d'ironia que pot distreure la lectura punyent i seriosa que demana el tema. He de reconèixer, però, que aquest sentit de l'humor ens salva d'una amargor que ens podria dur a un enuig poc útil. Potser el mateix autor, amb el material que arriba a tenir, ens podria obsequiar amb un nou llibre només de dades històriques i documentació concreta, però això ja són figures d'un altre paner... o del mateix.

Lectura imprescindible per a qui vulgui conèixer en profunditat aquesta nostra història.

RAUXA

Elogi de Grècia (i II)

La incapacitat de la Grècia contemporània per governar-se es tradueix en inestabilitat política i econòmica, i en la catàstrofe cíclica dels devastadors incendis, enguany més mortífers que mai. Els grecs semblen portar la desgràcia amb ells i, tanmateix, és un poble que suscita una atracció irresistible.

Si Ulisses tornés a navegar per l'Egeu reconeixeria totes les platges i cales que va veure fa tants segles, intocades per la lletja febre del ciment. Les illes estan esquitxades de petites ermites blanques que destaquen enmig dels conreus de secà; el cristianisme ho impregna tot, però sense rigidesa, amb una naturalitat sorprenent. Els grecs conserven el do de l'art: quan es pon el sol relleven les cigales i canten i toquen música tradicional, la seva, sense gaires concessions a les modes internacionals. Com feien els seus avantpassats de la Grècia clàssica, omplen a vessar els mateixos teatres i tornen a assistir a les tragèdies de Sòfocles. Els grecs d'ara potser no són els del temps de Plató, però són tan grecs com els d'aleshores. Encara que transformada, han conservat la llengua, i lliures o sotmesos són l'únic poble d'Europa que ha mantingut la identitat pròpia al llarg de gairebé 3.000 anys. Els grecs no són ben bé occidentals, però són plenament europeus, d'una europeïtat tant o més vàlida que la nostra.

EDUARD BRUFAU